

Sygn. akt III CSK 286/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Grela

SSN Beata Janiszewska

Protokolant Iwona Budzik

w sprawie z powództwa Z. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki
komandytowo - akcyjnej w likwidacji w K.

przeciwko W. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej

w dniu 28 listopada 2019 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 8 marca 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

1) oddala skargę kasacyjną

**2) zasądza od Z. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
spółki komandytowo - akcyjnej w likwidacji w K. na rzecz W. K.a
kwotę 1800,00 (jeden tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 marca 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie o zapłatę z powództwa Z. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo – akcyjna w K. (obecnie Z. sp. z o.o. S.K.A. w likwidacji w K.) przeciwko W. K., na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 6 lipca 2016 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i wnioski.

Dnia 30 maja 2014 r., w czasie obrad, Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki Z. sp. z o.o. S.K.A. w K. podjęto, w szczególności, następujące uchwały: 1. Nr 4/(...), którą podzielono zysk Spółki w kwocie 2.014.022,44 zł osiągnięty w roku obrotowym 2012 w taki sposób, że kwotę 828.115,39 zł postanowiono przekazać na pokrycie strat z lat ubiegłych, natomiast kwotę 1.158.887,05 zł przeznaczyć na kapitał zapasowy Spółki, przy czym Zgromadzenie zobowiązało komplementariusza, tj.: Z. sp. z o.o. w K. do zwrócenia się, w terminie 7 dni od podjęcia uchwały, do akcjonariuszy, którzy otrzymali zaliczki na poczet zysku, o ich zwrot w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania do zwrotu; 2. Nr 6/(...), na podstawie postanowień której Zgromadzenie postanowiło podzielić zysk Spółki, w kwocie 1.509.375,95 zł, osiągnięty w roku obrotowym 2013, w ten sposób, że całą tę kwotę przeznaczono na kapitał zapasowy Spółki. Zgromadzenie zobowiązało komplementariusza do zwrócenia się w terminie 7 dni od daty podjęcia uchwały do akcjonariuszy, którzy otrzymali zaliczki na poczet zysku, o ich zwrot, w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

W wykonaniu powyższych uchwał, strona powodowa pismem z dnia 2 czerwca 2014 r. wezwała pozwanego do zwrotu kwoty 961.700 zł. W. K. pozewem z dnia 30 czerwca 2014 r., wniesionym przeciwko Spółce Z. sp. z o.o. S.K.A. w K., wniósł o uchylenie uchwał 4/(...) oraz 6/(...) z uwagi na podjęcie ich na Zgromadzeniu Akcjonariuszy, które zostało zwołane, w ocenie pozwanego, z naruszeniem przepisów o sposobie zwoływania Walnego Zgromadzenia, co doprowadziło do naruszenia dobrych obyczajów i jednoczesnego pokrzywdzenia W. K.a, jako akcjonariusza. Prawomocnym wyrokiem z dnia 16 grudnia 2014 r. Sąd

Okręgowy w K. oddalił powództwo W. K., uznając, że W. K. nie posiada legitymacji materialnej czynnej do jego wytoczenia.

Z. sp. z o.o. w K. wniosła o zasądzenie od pozwanego W. K.a, będącego jej akcjonariuszem, kwoty 75.001 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 3 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty, tytułem zwrotu zaliczek na poczet zysku, wypłaconych pozwanemu w dniach: 3 listopada 2010 r. (1 zł), 17 listopada 2010 r. (50.000 zł) oraz 7 grudnia 2010 r. (25.000 zł). Jako podstawę roszczenia strona powodowa wskazała uchwały: nr 4/(...) i 6/(...), powzięte podczas obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy w dniu 30 maja 2014 r. W sprzeczności od wydanego w sprawie nakazu zapłaty W. K. wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc zarzut przedawnienia oraz wskazując, że zaliczki na poczet zysku zostały wypłacone w sposób prawidłowy, tj.: za aprobatą wszystkich wspólników oraz zgodnie z umową spółki komandytowej. W ocenie pozwanego, żądanie zwrotu wyżej wskazanych zaliczek nie mogło odnieść skutku. Wyrokiem z dnia 6 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w K. zasądził od pozwanego na rzecz Spółki Z. sp. z o.o. S.K.A. w K. kwotę 75.001 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty. Sąd Okręgowy uznał, że skoro powództwo W. K.a o uchylenie uchwał nr 4/(...) i 6/(...) zostało oddalone, to pozwany utracił prawo do kwestionowania zobowiązań nałożonych na niego tymi uchwałami, odnosząc się do podniesionego przez W. K. zarzutu przedawnienia, Sąd Okręgowy, że roszczenie objęte pozwem podlega 10-letniemu terminowi przedawnienia. Nawet w przypadku przyjęcia 3-letniego terminu przedawnienia, jego bieg nie mógłby się rozpocząć przed upływem terminu od dnia wezwania pozwanego do zwrotu zaliczek, to jest 2 czerwca 2014 r. Roszczenia powódki nie można zatem uznać za przedawnione.

Wyrok Sądu I instancji został zaskarżony apelacją w całości, w której W. K. zarzucił:

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: art. 117 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że powodowa Spółka mogła zasadnie dochodzić swoich roszczeń, podczas gdy upłynął termin przedawnienia dochodzonych roszczeń, a pozwany podniósł zarzut przedawnienia; art. 118 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że roszczenie

strony powodowej przedawniło się po upływie 10 lat, podczas gdy roszczenie to uległo przedawnieniu z upływem 3-letniego okresu przedawnienia; art. 120 k.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na przyjęciu, że bieg terminu przedawnienia nie mógł się rozpocząć przed upływem terminu wskazanego w wezwaniu do zwrotu zaliczek, podczas gdy roszczenie stało się wymagalne z chwilą otrzymania każdej kolejnej zaliczki; art. 409 w zw. z art. 405 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że pozwany obowiązany był do zwrotu zaliczek otrzymanych na poczet zysku, podczas gdy nie był on w ogóle wzbogacony; art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na przyjęciu, że żądanie strony powodowej dotyczące zwrotu pobranych zaliczek było w pełni uzasadnione, podczas gdy jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, w tym w szczególności z zasadami tradycyjnie rozumianej uczciwości, a także ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa, stanowiło nadużycie praw podmiotowych i, w efekcie, nie korzystało z ochrony;

2. Naruszenie przepisów postępowania, tj.: art. 227 w zw. z art. 217 § 1, § 2 oraz § 3 k.p.c. przez oddalenie wszystkich wniosków dowodowych pozwanego, podczas gdy zostały one zawnioskowane na okoliczności, które nie zostały udowodnione w toku przedmiotowego postępowania, a które miały dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotne znaczenie, w tym na okoliczności świadczące o tym, że pozwany nie jest wzbogacony, a zatem nie może ponosić odpowiedzialności na zasadzie art. 405 k.c.; art. 217 § 1, § 2 oraz § 3 w zw. z art. 299 k.p.c. poprzez oddalenie przez Sąd I instancji dowodu z przesłuchania stron, podczas gdy w przedmiotowym postępowaniu pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy; art. 233 k.p.c. poprzez niedokonanie wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, jak również przez dokonanie oceny dowodów w sposób dowolny, sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego; art. 328 § 2 k.p.c. przez zaniechanie dostatecznego wyjaśnienia podstawy faktycznej oraz prawnej zaskarżonego wyroku.

Wobec powyższych zarzutów W. K. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego

wyroku i przekazanie, sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.

Apelacja pozwanego okazała się zasadna.

Sąd Apelacyjny za zasadny uznał zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. i uzupełniając ustalił, że powodowa Spółka Komandytowo-Akcyjna powstała z przekształcenia spółki pod firmą Z. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa, na podstawie uchwały wspólników tejże Spółki z dnia 26 listopada 2012 r. Komplementariuszem tej Spółki jest Z. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, a pozwany jest akcjonariuszem. Z. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa (działająca w poprzedniej do powódki formie prawno-organizacyjnej) wypłacała swoim wspólnikom zaliczki na poczet przyszłych zysków. W okresie od listopada 2010 r. do sierpnia 2011 r. wypłacono pozwanemu z tego tytułu 961.700 zł, w dniu 3 listopada 2010 r. kwotę 8.700 zł, w dniu 17 listopada 2010 r. kwotę 50 000 zł, w dniu 7 grudnia 2010 r. kwotę 25 000 zł.

W tak uzupełnionym stanie faktycznym, Sąd Apelacyjny uznał, że uchwały podjęte na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy w dniu 30 maja 2014 r. nie stanowiły podstawy do żądania zwrotu od pozwanego na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Wypłata zaliczek na rzecz pozwanego następowała w okresie, kiedy spółka funkcjonowała jako spółka komandytowa, a więc spółka osobowa. Przedmiotowe uchwały nie są zatem dostatecznym dowodem na to, że powodowej Spółce przysługiwało, względem pozwanego, roszczenie o zwrot zaliczek, o których mowa w tych uchwałach. Po pierwsze, jak wskazał Sąd Apelacyjny, uchwały te nie nakładały żadnych obowiązków na akcjonariuszy i nie zobowiązywały ich do zwrotu tych zaliczek. Nakładały jedynie zobowiązanie na komplementariusza, wyznaczając mu termin do zwrócenia się do akcjonariuszy o zwrot zaliczek, jakie otrzymali. Po drugie, treść uchwał nie precyzowała, jakie zaliczki wchodziły w rachubę oraz kiedy zostały wypłacone. Z zalegających w aktach dokumentów oraz ustaleń Sądu Okręgowego wynikało, natomiast, że pozwany nie otrzymał zaliczek, jako akcjonariusz, tylko, jako komandytariusz Spółki komandytowej, jaką była powodowa Spółka przed jej przekształceniem w listopadzie 2012 roku. Do rozliczania tych zaliczek powinny

były mieć, zatem, zastosowanie przepisy, które obowiązywały w dacie pobrania zaliczek. Sąd Apelacyjny wskazał, że zgodnie z art. 102 k.s.h. w sprawach nieuregulowanych w dziale dotyczącym spółek komandytowych, stosuje się do nich odpowiednio przepisy o spółce jawnej. W spółce jawnej, w odróżnieniu od spółek kapitałowych (art. 191 § 1 oraz art. 347 § 1 k.s.h.) do wypłaty z zysku nie jest niezbędne podjęcie przez wspólników uchwały o przeznaczeniu zysku do wypłaty. Wspólnicy mogą pobierać określone kwoty bez uchwały, ale za zgodą wszystkich wspólników i to bez obowiązku ich zwrotu Spółce. Powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2009 r. (III CSK 290/08), Sąd Apelacyjny wskazał, że rozliczenie zaliczki następuje w kolejnym okresie obrachunkowym, w którym spółka osiągnie zysk. Z tego względu nie można mówić o istnieniu jakiegokolwiek wierzytelności spółki wobec wspólnika z tytułu pobranych legalnie, zgodnie z wolą wszystkich wspólników, zaliczek na poczet udziału w zysku. Zatem Spółka komandytowa do chwili przekształcenia jej w spółkę komandytowo-akcyjną, nawet jeśli nie osiągnęła zysku za lata 2010 i 2011, nie miała roszczenia do wspólników, w tym do pozwanego, o zwrot nierozliczonych zaliczek. Sąd Apelacyjny wskazał, że normatywna konstrukcja przekształcenia opiera się przede wszystkim na odnoszącej się do sfery podmiotowej, tzw. zasadzie kontynuacji i ciągłości, którą wyraża art. 553 k.s.h. Jednak w stosunkach wewnętrznych zasada kontynuacji nie działa w sposób bezwzględny, chociażby ze względu na zmianę typu spółki pełna kontynuacja w płaszczyźnie korporacyjnej (w zakresie praw i obowiązków wspólnika) nie jest możliwa z czym wspólnicy powinni się liczyć, podejmując uchwałę o przekształceniu spółki. Należy zatem przyjąć, że prawa i obowiązki zarówno samej spółki przekształconej w stosunkach wewnętrznych, jak i wspólników (akcjonariuszy) wygasają z dniem przekształcenia wobec niezgodności z przepisami o spółce przekształconej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, powyższa zasada powinna być stosowana także w wypadku przekształcenia spółki komandytowej w spółkę komandytowo-akcyjną, analogicznie do reguły określonej w art. 579 § 1 k.s.h., dotyczącej przekształcenia spółek kapitałowych w inne spółki kapitałowe. Kwestie te powinny jednak uregulowane w planie przekształcenia, będącym podstawowym dokumentem przekształceniowym i zawierającym zbiór informacji ekonomiczno-finansowych, które są niezbędne dla wspólników w celu

podjęcia decyzji o przekształceniu i uczestnictwie w spółce przekształconej, stosownie do art. 564 k.s.h.

Finalnie Sąd Apelacyjny uznał, że w przedstawionych okolicznościach brak jest podstaw do przyjęcia, że powoływane przez powodową Spółkę uchwały, których treść jest nieprecyzyjna, powzięta dwa lata po przekształceniu, dotyczyły zaliczek wypłaconych prawidłowo i w zgodzie z przepisami pozwanemu jako komandytariuszowi Spółki, jeszcze przed jej przekształceniem w spółkę komandytowo-akcyjną. Wniosek taki wynika również z art. 3 k.s.h., a także *a contrario* z art. 123 § 3 k.s.h. Umowa spółki może w tym zakresie określać sposób pierwotnego podziału zysku, jeżeli zaś nie zawiera żadnych postanowień dotyczących tej kwestii, to podział zysku następuje według reguł wynikających z art. 51 § 1 oraz art. 123 § 1 k.s.h., bez potrzeby podjęcia jakiegokolwiek dodatkowej uchwały. Powodowa Spółka natomiast nie wykazywała tych okoliczności ani też nie udowodniła, że w 2010 r. jako Spółka komandytowa nie osiągnęła zysku. Skoro zatem pobrane przez pozwanego, jako komandytariusza spółki komandytowej, zaliczki na poczet zysku, zostały mu udzielone zgodnie z przepisami i w chwili ich wypłaty opierały się na podstawie prawnej, nie można ich było uznać za bezpodstawne wzbogacenie pozwanego, jak to przyjął Sąd I instancji. Wprawdzie art. 405 k.c. zawiera regulację odnoszącą się do bezpodstawnego wzbogacenia, obejmującą również wypadki nienależnego świadczenia (art. 410 k.c.), jednakże nie było w przedmiotowej sprawie przesłanek do zastosowania tego przepisu. Przepisy, bowiem, odnoszące się do świadczenia nienależnego, stanowią regulację szczególną wobec ogólnej formuły, precyzując enumeratywnie wyliczone przypadki braku podstawy świadczenia (art. 410 § 2 k.c.). W ocenie Sądu Apelacyjnego, w realiach rozpoznawanej sprawy można było jedynie rozważać nienależne świadczenie z uwagi na odpadnięcie podstawy świadczenia, bowiem oczywiste jest, że w chwili świadczenia zobowiązanie istniało. Wobec jednak nie udowodnienia faktu, że zysku, na poczet którego wypłacono zaliczki, nie udało się w danym roku osiągnąć, nie przełożyło się to, w konsekwencji, na odpadnięcie podstawy świadczenia.

Sąd Apelacyjny w (...) uznał także podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia strony powodowej za bezzasadny, bowiem roszczenie

Spółki Z. sp. z o.o. S.K.A. w K. było związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, a tym samym okres jego przedawnienia wynosił trzy lata (art. 118 k.c.). W przypadku, zaś, zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia, które miałyby polegać na pobraniu nienależnych zaliczek na poczet zysku, zastosowanie trzyletniego terminu przedawnienia było oczywiście uzasadnione. Jak zważył też Sąd Apelacyjny, bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 § 1 k.c.), skoro zatem kwoty, o których zwrot powodowa Spółka zabiegała, zostały przekazane pozwanemu w listopadzie i grudniu 2010 r., a pozew został wniesiony w sierpniu 2015 r., w rezultacie, doszło do przedawnienia roszczenia, niezależnie od wskazanych okoliczności mających wpływ na ocenę roszczenia, jako bezzasadnego.

W konsekwencji wyrokiem z dnia 8 marca 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo Z. sp. z o.o. S.K.A. w K.

Skarga kasacyjna strony powodowej została oparta na podstawie art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. W skardze kasacyjnej podniesiono naruszenie:

1. Przepisów prawa procesowego, tj.: art. 365 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji zaniechanie ustalenia, czy prawomocny wyrok oddalający powództwo o uchylenie uchwał: nr 4/(...) i 6/(...), miał prejudycjalne znaczenie dla orzekania w niniejszej sprawie, co skutkowało przyjęciem przez Sąd Apelacyjny, że w niniejszym postępowaniu może on prowadzić postępowanie dowodowe w kwestii treści tych uchwał i oceniać obowiązki mające w nich umocowanie, co odniosło bezpośredni wpływ na treść orzeczenia;

2. Przepisów prawa materialnego, tj.: art. 410 § 1 i § 2 w zw. z art. 405 k.c., poprzez ich błędne niezastosowanie, a w konsekwencji przyjęcie, iż podjęcie uchwał nr 4/(...) i nr 6/(...) przez akcjonariuszy powodowej Spółki nie mogło doprowadzić do odpadnięcia podstawy wypłaty zaliczki na poczet zysku na rzecz komandytariusza Spółki przed jej przekształceniem, podczas gdy: podjęcie tych uchwał o przeznaczeniu całego wypracowanego zysku za dany rok obrotowy i o wezwaniu akcjonariuszy do rozliczenia pobranych zaliczek na poczet zysku, zgodnie z ich treścią, spowodowało odpadnięcie podstawy takiego świadczenia

spółki wobec akcjonariusza, co z kolei spowodowało powstanie zobowiązania akcjonariusza do zwrotu pobranych zaliczek z tytułu nienależnego świadczenia; art. 118 k.c., poprzez jego błędne zastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, iż roszczenie Spółki wobec akcjonariusza powstałe na skutek podjęcia uchwał o przeznaczeniu całego wypracowanego zysku za dany rok obrotowy i wezwaniu akcjonariusza do rozliczenia pobranych zaliczek na poczet zysku pozostaje w związku z prowadzeniem przez spółkę działalności gospodarczej, co z kolei skutkowało przyjęciem przez Sąd II instancji 3-letniego terminu przedawnienia, w sytuacji, kiedy roszczenie o zwrot pobranych zaliczek przez akcjonariusza dotyczy stosunków wewnętrznych spółki, wobec czego nie pozostaje w funkcjonalnym związku z prowadzeniem działalności gospodarczej przez spółkę, co, w efekcie, prowadziło do przyjęcia 10-letniego terminu przedawnienia; art. 120 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie, które to naruszenie skutkowało błędnym przyjęciem przez Sąd Apelacyjny w (...), że termin przedawnienia roszczenia o zwrot świadczenia, którego podstawa odpadła biegł od chwili spełnienia tego świadczenia, podczas gdy roszczenie z tytułu zwrotu świadczenia, którego podstawa odpadła materializuje się z chwilą zdarzenia powodującego usunięcie jego podstawy prawnej, w związku z czym, termin jego przedawnienia nie może rozpocząć swojego biegu wcześniej, niż z dniem, w którym to zdarzenie nastąpiło.

We wnioskach skarżąca Spółka domagała się uchylenia w całości wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw prawnych.

Bezzasadny jest zarzut naruszenia prawa procesowego, tj. art. 365 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji zaniechanie ustalenia, czy prawomocny wyrok oddalający powództwo o uchylenie uchwał: nr 4/(...) i 6/(...), miał prejudycjalne znaczenie dla orzekania w rozpoznawanej sprawie. Sąd Apelacyjny, wbrew twierdzeniom skarżącej, ustalił, że wyrok Sądu Okręgowego w

K. z dnia 16 grudnia 2014 r. nie miał prejudycjalnego znaczenia dla rozpoznawanej sprawy, gdyż powództwo W. K. o uchylenie powyższych uchwał oddalone zostało wprost, to jest z powodu braku legitymacji czynnej powoda. Niezależnie od tego, słusznie wskazał Sąd II instancji, że z powyższych uchwał nie wynika indywidualne zobowiązanie akcjonariusza (wcześniej wspólnika) do zwrotu pobranych zaliczek na poczet wypłat z zysku. W. K. pobrał sporne zaliczki jako wspólnik w okresie, kiedy powodowa Spółka funkcjonowała jako spółka osobowa prawa handlowego, do której – w głównej mierze – zastosowanie znajdują przepisy o spółce jawnej. Podjęte w dniu 30 maja 2014 r. uchwały nie zawierały skonkretyzowanego zobowiązania do zwrotu zaliczek pobranych przez wspólników Z. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa. Zawierały one zobowiązanie kierowane do komplementariusza do zwrócenia się do akcjonariuszy, którzy otrzymali zaliczki na poczet zysku o ich zwrot. Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny, do rozstrzygnięcia, czy pozwany pozostawał bezpodstawnie wzbogacony wobec powódki, zastosowanie mają przepisy regulujące funkcjonowanie spółki komandytowej. Niewątpliwie wspólnikowi spółki komandytowej przysługuje prawo do udziału w zysku (art. 53 k.s.h. w zw. z art. 103 § 1 k.s.h.), a za zgodą wszystkich wspólników, wspólnicy mogą pobierać zaliczki na poczet udziału w zysku bez konieczności podjęcia uchwały w tym względzie (tak trafnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lipca 2008 r. (IV CSK 101/08). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela również pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 marca 2009 r. (III CSK 290/08), że wspólnik, który za zgodą pozostałych wspólników pobrał zaliczki na poczet udziału w zysku, nie jest zobowiązany do zwrotu spółce jakiegokolwiek kwoty tytułem rozliczenia tej zaliczki w razie nieosiągnięcia zysku. Zaliczki te podlegają rozliczeniu w kolejnym okresie obrotowym, w którym spółka osiągnie zysk. W efekcie może się zdarzyć, że wspólnik zobowiązany będzie do zwrotu pobranej zaliczki dopiero przy wystąpieniu ze spółki, gdy jego udział kapitałowy osiągnie wartość ujemną w rozumieniu art. 65 § 4 k.s.h. Powyższe oznacza, że W. K. nie był bezpodstawnie wzbogacony wobec Spółki (przed jej przekształceniem) z tytułu pobranych zaliczek. Jak słusznie uznał Sąd Apelacyjny, podstawa prawna w zakresie pobranych zaliczek nie odpadła ani na skutek przekształcenia spółki Z.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa, ani też na skutek podjęcia uchwał nr 4/(...) i nr 6/(...). Zasada kontynuacji i ciągłości wyrażona w art. 553 k.s.h. ma zastosowanie przede wszystkim w stosunkach zewnętrznych, nie działa natomiast wprost w stosunkach wewnętrznych, ponad normę określoną w art. 553 § 3 k.s.h. Wynika to, przede wszystkim, jak trafnie argumentował Sąd Apelacyjny, że zmiany typu spółki na skutek przekształcenia, co wpływa na sposób funkcjonowania wspólników (akcjonariuszy) w sferze korporacyjnej w przekształconej spółce. Wygasają prawa i obowiązki wewnętrzne, jakie obowiązywały w przekształcanej spółce, a aktualne stają się prawa i obowiązki właściwe dla typu spółki przekształconej. W przypadku przekształcenia spółki komandytowej w spółkę komandytowo-akcyjną zastosowanie znajdują m.in. 564 i 565 k.s.h. Powoduje to, że gdyby W. K. nie złożył akcesu do udziału w spółce przekształconej przysługiwałoby mu roszczenie o wypłatę kwoty odpowiadającej wartości jego udziałów w spółce przekształcanej. Należy również przyjąć, że gdyby wartość ta była ujemna, to spółce przekształconej przysługiwało - by roszczenie wobec pozwanego o dokonanie stosownej dopłaty. Sytuacja taka nie miała jednak miejsca, a – jak trafnie skonstatował Sąd Apelacyjny – kwestia rozliczenia zaliczek pobranych przez wspólników nie została uregulowana w planie przekształcenia. W tym stanie rzeczy, na skutek przekształcenia spółki Z. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa w powodową spółkę nie odpadła podstawa przysługiwania pozwanemu zaliczek na poczet udziału w zyskach spółki komandytowej. Przyczyną odpadnięcia tej podstawy nie są również uchwały podjęte przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy powodowej Spółki w dniu 30 maja 2014 r. gdyż – jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny – uchwały te nie nakładają na akcjonariuszy (byłych wspólników) obowiązku zwrotu zaliczek pobranych przed przekształceniem Spółki, a gdyby nawet takie obowiązki zostałyby wyrażone w uchwałach, to budziłyby one zasadnicze wątpliwości co do swej skuteczności. Skarżąca podniosła, że zasada dyspozycyjności wyrażona w art. 37 k.s.h. zezwala na modyfikowanie w stosunkach wewnętrznych kwestii pobierania zaliczek na poczet udziału w zyskach. Skarżąca nie zauważa jednak, że przedmiotowe uchwały nie modyfikują zasad pobierania zaliczek na przyszłość, ale są nieskuteczną próbą spowodowania przez Spółkę własnym działaniem

odpadnięcia podstawy prawnej przysługiwania byłym wspólnikom prawa do zaliczek. To zaś, z przyczyn wskazanych powyżej, nie jest uzasadnione, tym bardziej, że powodowa Spółka osiągnęła zysk.

Wobec tego, że powódce nie przysługuje roszczenie wobec pozwanego z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, bezprzedmiotowe jest rozważanie kwestii przedawnienia. Kwestia przedawnienia roszczeń staje się bowiem aktualna dopiero po ustaleniu, że dane roszczenie w ogóle istnieje.

Wobec braku uzasadnionych podstaw kasacyjnych Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę strony powodowej. O zwrocie kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanych postanowiono w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 108 § 1 w zw. z art. 98 § 1, art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).

aj